

Essay / 25.06.21

Een ballon in de vorm van een hart

Basje Boer

On her fifteenth birthday
she pricked her finger
on a charred spinning wheel
and the clocks stopped.
Yes indeed. She went to sleep.

— Anne Sexton, *'Briar Rose (Sleeping Beauty)'*, uit de bundel
Transformations

Ik vierde mijn verjaardag in de tuin. Het was fris maar zonnig. Er was taart en champagne. Ik droeg de latexhandschoenen die mijn ex had achtergelaten in het kastje onder de gootsteen. Ik had al zo lang geen bezoek meer gehad. Ik kreeg geen kussen, ik werd niet geknuffeld. Tina had een enorme ballon in de vorm van een glimmend rood hart voor me meegenomen.

Ik werd veertig. Er waren vier gasten.

Doornroosje valt in slaap en de tijd staat stil. Anne Sexton dichtte: *'The king and queen went to sleep,/ the courtiers, the flies on the wall./ The fire in the hearth grew still/ and the roast meat stopped crackling./ The trees turned into metal/ and the dog became china.'*

Ik lees dat het spinnenwiel uit *Doornroosje* de tijd symboliseert. De wol die nog gesponnen moet worden symboliseert de toekomst, het wiel symboliseert het heden, de draad die al gesponnen is staat voor het verleden.

Het is een vloek en een zegen dat alle schrijvers en denkers en peinzers en twitteraars in dezelfde situatie zitten. Dezelfde thema's onderzoeken, dezelfde woorden gebruiken, met 'corona', 'pandemie' en 'virus' als de meest voor de hand liggende.

Ik denk na over tijd. Over hoe de tijd langzaam gaat, en snel. Over hoe we vastzitten in een *loop*. Hoe alles zich herhaalt.

Ik had een mededeling. Er waren onderzoeken geweest maar er was nog geen uitslag. Ieder onderzoek eindigde met 'ik weet het niet' en 'ik zie het niet', een nieuwe afspraak, een nieuwe locatie, een nieuw onderzoek. Onder mijn verjaardagsjurk was mijn borst blauw. Het is niks, zeiden we. Het is vast niks.

Met *My Year of Rest and Relaxation* schreef Ottessa Mosfegh een kruising tussen *Doornroosje* en *American Psycho*. De naamloze hoofdpersoon, die onuitstaanbaar en immoreel is, getraumatiseerd en zelfdestructief, wordt niet geprikt door het spinnenwiel, maar brengt zichzelf in slaap met een assortiment aan voorgeschreven medicatie. Zo arrogant en ijdel als ze is in haar gedachten, zo masochistisch is ze in haar daden. Steeds wanhopiger worden haar pogingen om slapend de tijd te doen verstrijken, totdat ze de ultieme manier vindt om alle controle uit handen te geven en uit haar eigen leven te verdwijnen. Wat Doornroosje in de schoot werd geworpen, daar is Mosfeghs hoofdpersoon naar op zoek: de ultieme passiviteit.

In mijn laatste jaar als dertiger stapelde het ene liefdesverdriet zich op het andere. Er waren een baan en een boek, die me allebei ontglipten. Er waren weken waarin ik niets anders kon dan huilen en slapen. Ik klampte me vast aan mijn geliefde, totdat ook die relatie zo ver werd uitgerekt dat hij brak.

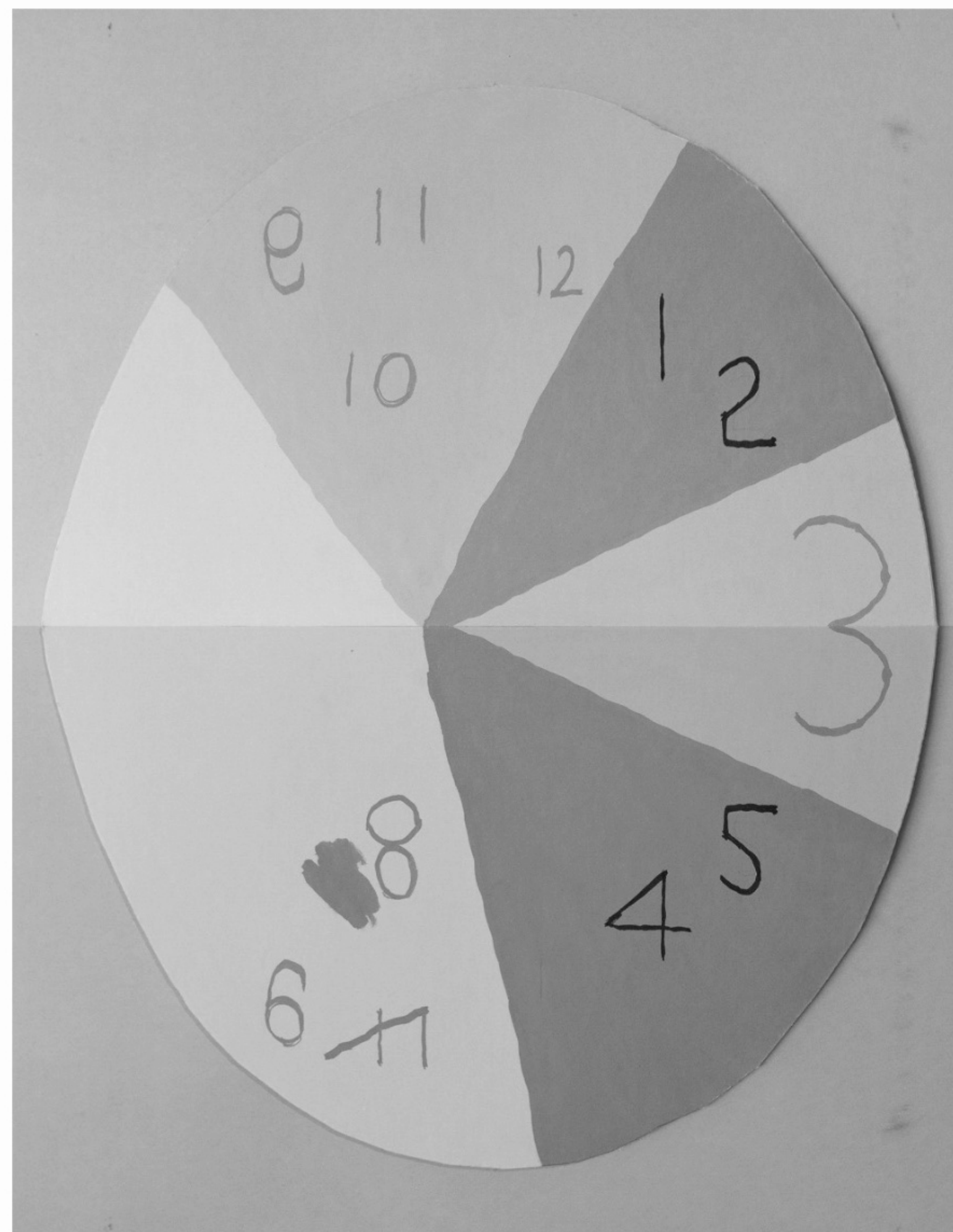
Er bleef een doosje latexhandschoenen achter, niet veel meer dan dat. Zelfs de herinneringen aan ons samenzijn waren anders gekleurd nadat de relatie was verbroken. De momenten die we hadden beleefd, die destijds precies zo hadden gevoeld: als op zichzelf staande *momenten*, als een puur *nu*, bleken achteraf als dat spinnenwiel uit *Doornroosje*. In het heden resoneerde de herinnering al, de belofte van een toekomst samen waarin je samen terug zou kijken.

Een groene wolk getooid door cijfers. Een wiel in verschillende tinten grijs tegen mintgroen, cijfers dansen in de vlakken. Een cirkel waarin je een klok kunt herkennen, alleen de drie staat verkeerd om. Terwijl ik mijn verjaardag vierde, maakte beeldend kunstenaar Katja Mater klokken. Klokken die verkleven, verzanden, die uiteenvallen, transformeren. Die absurd zijn in hun nutteloosheid.

In haar boek *Time Is an Arrow, Error*, vormgegeven door Elisabeth Klement, wordt de disintegratie van Maters klokken gecompenseerd door de symmetrie van het boek. Iedere spread wordt gevuld door weer een andere klok, een rommeltje dat desalniettemin perfect in het midden van de pagina staat. De vouw splitst de klok, maar heelt hem ook. Zelf omschrijft Mater het effect als een kus. Sla de pagina om en de klok kust zichzelf.

Ik werd veertig en ik was op de helft van mijn leven. Ik keek vooruit en ik keek terug, maar ik wist niet goed wat ik moest zien. Het verleden was zoveel scherper dan de toekomst. Iemand aan het hof was geprikt en nu sliepen we allemaal. De rode hartballon raakte het hoge plafond. Ik werd gebeld door het ziekenhuis en ik hoorde een cliché.

Waarom vonden we het ook alweer een goed idee om *in het nu* te leven?

Ik voelde me niet ziek, toch werd ik beter gemaakt. Ik viel af en ik werd sterker. Lichter. Ik bewoog me makkelijker. De riem die ik in juni kocht verschoof gedurende de zomer naar het allerlaatste gaatje. Ik verbaasde me als ik op de fiets neerkeek op mijn benen. Als ik met mijn hand langs mijn gezicht ging en de contouren voelde. Er was iets verdwenen, en tegelijkertijd leek het alsof er juist meer van me was.

Het is alsof je een jas hebt uitgedaan, zei een vriendin.

Een nieuw jaar, een nieuwe leeftijd. Een verjaardag in de tuin met vier gasten. Taart en champagne. Een ballon die het plafond aantikt. Een nieuw onderzoek.

Onder mijn kleren zit een vouw, is een boek permanent opengeslagen.

Iemand wordt wakker, de tijd gaat weer lopen. Het eindeloze moment verandert in een lang en gelukkig. *Doornroosje* eindigt met een kus.

Time Is an Arrow, Error

A book by Katja Mater, with a text by Amelia Groom designed by Elisabeth Klement

79 clocks, 192 pages, open spine, 17 × 21 cm

Printed by Wilco Art Books on Arena White Rough by Fedrigoni

<http://www.katjamater.com/arrowerror/>

Basje Boer (1980) is schrijver en journalist. Van haar verschenen de romans *Nulversie* (2019) en *Bermuda* (2016) en de verhalenbundel *Kiestoon* (2006). De essaybundel *Pose: Over hoe we kijken en wie we spelen* (Nijgh & Van Ditmar) wordt in het najaar van 2022 verwacht. Daarnaast schrijft ze over film en (pop)cultuur, onder meer voor *De Groene Amsterdammer* en *De Filmkrant*.